

Par fiziskās personas maksātspējas procesu un citiem risinājumiem

Maksātspējas kontroles dienesta

Juridiskā departamenta direktore

Alla Ličkovska

2025. gada 22. maijs

Finanšu grūtības – kādas iespējas?

- Mūsdienās tiek atzīts, ka fiziska persona var kļūdīties – uzņemties pārlietu lielas saistības, un/vai personas ienākumi var samazināties
- Lai risinātu šo situāciju un dotu “otro iespēju” atkarībā no parādsaistību apmēra pastāv iespēja:
 - **uzsākt** atbrīvošanas no parādsaistībām procedūru;
 - **uzsākt** fiziskās personas maksātnespējas procesu
- Otrā iespēja tiek dota tikai godprātīgam parādniekam, kurš atzīst savas saistības un ir gatavs iespēju robežās pildīt likumā noteiktos pienākumus, lai atbrīvotos no nesegto saistību daļas

Fiziskās personas atbrīvošana no parādsaistībām

- Parāds līdz **5000 eiro**
- **Nav iespējams uzsākt procesu attiecībā uz nodrošinātajām saistībām**
- Var izmantot tikai **vienu** reizi
- **Subjekti:**
 - trūcīgās vai maznodrošinātās personas statuss;
 - piešķirta invaliditātes pensija, vecuma pensija;
 - trīs bērni;
 - aprūpē ir bērns ar invaliditāti.
- Procesi nodrošina **zvērināts notārs**

Parāda piedziņa VS maksātnespējas process

	Parāda piedziņa vispārējā kārtībā	Fiziskās personas maksātnespējas process
Procedūras ilgums	Neierobežots termiņā	Līdz 3 gadiem
Sedzamo saistību apmērs	100% + piedziņas izdevumi	Mazāk par 100% + procesa izdevumi
Sekas	Nenokārtotas saistības	Nokārtotas saistības

Kas ir fiziskās personas maksātnespējas process?

Mērķis:

- **pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus**

un

- **dot iespēju personai, kuras manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotai no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.**

Kas var uzsākt fiziskās personas maksātnespējas procesu?

- fiziskā persona
- kura pēdējo sešu mēnešu laikā ir bijusi LR nodokļu maksātājs
- kurai ir maksātnespējas pazīmes
- kurai nav ierobežojumu

Ja parādnieks neveic saimniecisko darbību procesu var uzsākt tikai pats parādnieks (kreditoram šādu tiesību nav)

Pazīmes un ierobežojumi

- **Pazīmes:** parāds 5 000 vai 10 000 euro
- **Ierobežojumi:**
 - tādi, kas vispār nepieļauj maksātnespējas procesu (MNL 130.pants);
 - tādi, kas ļauj pabeigt mantas pārdošanu, bet nepieļauj saistību dzēšanu (MNL 153.pants)

Procesa izmaksas

Depozīts - administratora atlīdzība (divas minimālās mēnešalgas)

+

valsts nodeva (71,14 euro)

- Kreditoriem jānovirza 1/3 no ienākumiem
- Jāsedz maksātnespējas procesa izmaksas (novērtēšana, izziņas, pasts utt.)

Pieteikuma saturs

Parādnieka vārds, uzvārds, personas kods un deklarētā dzīvesvieta

Apstākļi, kuru dēļ fiziskā persona nav spējīga izpildīt saistības

Visas termiņā neizpildīto saistību kopējā summa

Visu to saistību kopējā summa, kuru izpildes termiņš iestāsies gada laikā

Parādnieka mantas sastāvs, tajā skaitā parādnieka daļu laulāto kopīgajā mantā un citā kopīpašumā;

Vai maksātnespējas procesam piemērojami Padomes regulas Nr. 1346/2000 noteikumi.

Pievienojamie dokumenti

Līgumu kopijas

Rēķinu oriģināli vai apliecinātās kopijas

Zemesgrāmatas izraksta oriģināls

VSAA paziņojums „Par apdrošinātās personas iemaksām”

VID izziņa

Latvijas Republikas UR izziņas oriģināls

CSDD izziņas oriģināls

Dzīvesvietas deklarēšanas izziņas oriģināls

Kvīts par valsts nodevas samaksu oriģināls

Kvīts par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu

Kas notiek, kad process tiek uzsākts

- Tiek iecelts administrators
- Tiek apturēta izpildu lietvedība lietās par piespriesto, bet nepiedzīto summu piedziņu un lietās par parādnieka saistību izpildīšanu tiesas ceļā
- Apstājas procentu, līgumsodu, nokavējuma naudas (arī nodokļu prasījumiem) pieaugums
- Parādnieks zaudē tiesības rīkoties ar visu savu mantu un šīs tiesības iegūst administrators
- Parādnieks zaudē tiesības bez administratora piekrišanas biežāk kā reizi mēnesī slēgt darījumus, kuru summa pārsniedz vienu minimālo mēnešalgu
- Parādnieks zaudē tiesības bez administratora piekrišanas uzņemties jaunas parādsaistības

Kā norisinās process?

Fiziskās personas maksātnespējas process sastāv secīgi no **bankrota procedūras** un **saistību dzēšanas procedūras**:

- **Bankrota procedūra** - tiek pārdota visa parādnieka manta, un no tās realizācijas iegūtie līdzekļi novirzīti kreditoru prasījumu apmierināšanai, izņemot Civilprocesa likumā noteikto mantu, uz kuru nevar vērst piedziņu
- **Saistību dzēšanas procedūra** - parādnieka ienākumi tiek novirzīti kreditoru prasījumu apmierināšanai, un pēc saistību dzēšanas procedūras termiņa beigām tiek dzēstas šīs procedūras ietvaros nesegtās saistības

Bankrota procedūra

Kas jādara parādniekam?

Gūt ienākumus atbilstoši savām iespējām

Nodot administratoram savus naudas līdzekļus

Glabāt un pārvaldīt savu mantu kā krietnam un rūpīgam saimniekam

Sagatavot saistību dzēšanas plānu

Sniegt administratoram nepieciešamās ziņas

Segt maksātnespējas procesa izmaksas

Pēc administratora pieprasījumā nodot viņa pārvaldībā mantu

Bankrota procedūrā

Ko dara
administrators?

- Pārbauda ziņas par parādnieku
- Apkopo kreditoru prasījumus
- Pārdod parādnieka mantu
- Apmierina kreditoru prasījumus
- Nepieciešamības gadījumā apstrīd darījumus

Mājoklis

- Ieķīlāto mājokli var saglabāt, vienojoties ar nodrošināto kreditoru
- Vienīgā mājokļa pārdošanu var atlikt uz laiku līdz vienam gadam, ja:
 - kadastrālā vērtība nepārsniedz 142 287 *euro*,
 - dzīvo parādnieka apgādībā esošas personas
 - mājoklis ir deklarētā dzīvesvieta

Parādnieka tiesības bankrota procedūras laikā

Paturēt ienākumus, kas nepieciešami fiziskās personas maksātnespējas procesa netiešo izmaksu segšanai

Paturēt mantu, kas viņam būtiski nepieciešama ienākumu gūšanai

Saistību dzēšanas procedūra

- Pēc bankrota, ja nav konstatēti saistību dzēšanas procedūras ierobežojumi
- Plānu sastāda parādnieks jau bankrota procedūras laikā (var sastādīt administrators – par to Maksātnespējas likumā viņam noteikta atlīdzība)
- Administrators saistību dzēšanas procedūrā darbojas tikai Maksātnespējas likumā noteiktajos gadījumos, piemēram:
 - parādnieka rīcības uzraudzība, pamatojoties uz kreditoru pieprasījumu;
 - mantas pārdošana, kas atklāta pēc bankrota procedūras pabeigšanas

Saistību dzēšanas procedūras termiņš

Atlikums pēc bankrota	Termiņš
50 % un vairāk	6 mēneši
35 % - 49 %	1 gads
20 % - 34 %	1 gads un 6 mēneši

Atlikums pēc bankrota pabeigšanas	Termiņš
30 000	1 gads
30 001 – 150 000	2 gadi
Pārsniedz 150 000	3 gadi

Parādnieka tiesības un pienākumi saistību dzēšanas procedūras laikā

Parādniekam ir šādi **pienākumi**:

- pildīt fiziskās personas saistību dzēšanas plānu;
- gūt ienākumus atbilstoši savām iespējām, lai pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus;
- pēc administratora pieprasījuma sniegt informāciju par fiziskās personas saistību dzēšanas plāna izpildi;
- segt maksātnespējas procesa izmaksas.

Parādniekam ir šādas **tiesības**:

- paturēt vismaz divas trešdaļas no saviem ienākumiem, lai segtu savas uzturēšanas izmaksas;
- paturēt mantu, kas viņam būtiski nepieciešama ienākumu gūšanai;
- lūgt administratoram juridisko palīdzību saistībā ar fiziskās personas maksātnespējas procesu (ja nepieciešams, izstrādāt arī fiziskās personas saistību dzēšanas plāna grozījumus).

Atbrīvošana no saistībām

- Ja viss ir noritējis korekti, personas atlikušās saistības tiek dzēstas
- Prasījuma tiesības zūd gan kreditoriem, kas pieteica savus prasījumus un tika iekļauti saistību dzēšanas plānā, gan kreditoriem, kas nebija pieteikuši savus prasījumus
- **Netiek dzēsti:**
 - prasījumi par uzturlīdzekļu samaksu
 - prasījumi no neatļautas darbības
 - nodrošinātais prasījums, ja ir noslēgta vienošanās
 - prasījumi no administratīvajiem un kriminālsodiem sodiem, kā arī kompensācija par radīto kaitējumu.

Iespēja labot kļūdas

Kad esmu kreditors

- Fiziskā/ juridiskā persona
- Nodrošinātais/ nenodrošinātais kreditors
- Maksātnespējas pieteikuma iesniegšana/kreditora prasījuma iesniegšana
- Tiesības saņemt informāciju procesā/ tiesības piedalīties lēmumu pieņemšana, balsot kreditoru sapulcē
- Tiesības pretendēt un sava prasījuma apmierināšanu likumā noteiktajā kārtībā

Noderīgas saites

Maksātnespējas kontroles dienests www.mkd.gov.lv

Maksātnespējas reģistrs www.ur.gov.lv

Informācija par piekritīgo tiesu www.tiesas.lv sadaļa [Tiesu darbības teritorija](#)

Pieteikuma iesniegšana: <https://elieta.lv/>